

Toprak isteği:

Yem bezelyesi tüm baklagillerde olduğu gibi, özellikle **yeterli kireç bulunan ve PH değeri 6,5 - 7 olan toprakları** sever.

PH değeri **6 - 8** aralığında olan topraklarda da ekimi yapılabilir. Bu tür toprakların kalitesinin arttırılmasında rol oynar. Ancak, ph değeri **6** nın altında olan topraklarda ekimi yapıldığında, köklerdeki nodozite oranı (**azot fiksasyonu**) yetersiz kalabileceğinden, **şubat ayının sonlarında ve mart ayının ilk yarısında** köklerde oluşmuş nodozite (**yumrucuk**) oranı ve bunların renk kontrolü yapılmalıdır. Bu kontrol işlemi gübreleme kısmında ayrıntılı olarak anlatılmıştır.

nemli: Ekim ncesi taze (yeni) hayvan gübresi atılmış alanlar yüksek oranda asit içerdiği için, yem bezelyesi tarımı için uygun değildir.

Tohum yatağının hazırlanması:

Yem bezelyesi tohumlarının ekiminden önce, toprak sürülerek havalanması sağlanmalı ve daha sonra kesekler ufalanarak, buğday ekiminde olduğu gibi, iyi bir tohum yatağı hazırlanmalıdır.

Ekim zamanı:

Buğne dek yapılan çalışmalar ve gözlemler sonucunda, **20 Ekim- 20 Kasım** tarihleri arasında ekimi gerçekleştirilen yem bezelyelerinde, en ideal bitki gelişimi ve hasatta en yüksek verimin alındığı gözlemlenmiştir. Ancak bölgesel şartlara göre, yem bezelyesi ekimine aralığın ilk haftasına kadar devam edilebilir.

Bunun sebebi, kış aylarında gerçekleşen kök gelişimi ve sağlıklı nodozitelerin oluşmaları için; baharın başlamasıyla da ılık ve yağışlı havaların etkisiyle boy ve yaprakların normal gelişimi için bitkiye yeterli zamanın verilmesidir.

Özellikle Ocak – şubat aylarında yapılan ekimlerde, bitkinin kök ve toprak üstü aksamalarını yeterince geliştiremediği, sıcakların başlamasıyla birlikte de yeterli boy uzunluğuna ulaşmadan generatif döneme (erken iek açma) geçtiği grlmştir. Bu durum 1 dekardan alınacak balya sayısını önemli ölçüde düşürmektedir.

Bitkilerin en güvendiği kılavuzu “**ISI**” yani “**SICAKLIK**” tır. Tüm faaliyetlerini bulundukları ortamdaki ısıya göre düzenlerler.

Gübreleme:

Gübreleme, ekim öncesinde toprak analiz sonuçlarına göre yapılmalıdır. Dekara **5 kg saf azot** ve **5 kg saf fosfor** gelecek şekilde gübre verilmelidir.

★ **Daha sonraki gelişme dönemlerinde azotlu ve fosforlu gübre tavsiye edilmez.** Gereksiz yapılan azotlu gübrelemelerle verim artışı sağlanmaz. Karışık ekimlerde (**bezelye + yulaf, bezelye + tritikale ve bezelye+ buğday**) gereksiz yere verilen azot, bezelyede büyümeyi yavaşlatır, tahıllarda ise kardeşlenmeyi arttırır.

Tahıllardaki kardeş sayısının artması, her ne kadar balya sayısında bir artışa neden olsa da, balyaların içindeki bezelye sap ve yapraklarının miktarı az olacağı için, balya başına oluşacak protein değeri (kalitesi) **düşük olur.**

★ **Unutulmamalıdır ki; yem bezelyesi protein kaynağıdır ve hayvanlarımıza protein sağlama amacıyla ekimi yapılmaktadır.**

Yem bezelyesinin ekiminde **25 kilogram 20-20-0** gübresi verildiğinde ihtiyaç karşılanmış olur. Ancak ilk defa yem bezelyesi ekilmiş tarlalarda veya toprak asitliği yüksek olan tarlalarda, şubat ayı sonlarında veya mart ayının ilk yarısında, köklerde **nodozite (yumrucuk) oluşup oluşmadığı** ve oluşan yumrucukların **şekil ve renk kontrolü (tombul, açık pembe, ve ortadan ikiye kesildiğinde nodozitelerin içinin pembe-kırmızı (çiğ et görünümünde) olması gerekir)** yapılmalıdır. Bu şekildeki yumrular, bitkinin azot ihtiyacı olmadığını gösterir. (**Altta görülen resimde olduğu gibi**)

Eğer, yapılan kontrol sonrasında **nodozite oluşumu az veya yoksa** ya da renkleri **açık kahverengi mat görünüm ve bozulma (içi boşalmış veya iki parmak arasında bastılmış gibi- alttaki fotoğrafta olduğu gibi)** söz konusu ise, bir dekar alana **5 kg. saf azot gelecek şekilde (10 kg Üre)** gübre uygulaması yapılmalıdır.

Aşağıdaki fotoğraflarda sağlıklı bir yem bezelyesindeki tombul nodoziteler görülmektedir.

Ekim: Yem bezelyesi için, **ekim derinliğinin 3-5 cm.** olması uygundur. Yüze çok yakın ekilen veya toprak üzerinde kalan tohumlarda, **bitkinin kök boğazı toprak üzerinde kalacağından; -22 dereceye** kadar dayanıklı olan yem bezelyesinde **(Töre Yem Bezelyesi' nin -22 dereceye kadar donmadığı, Namık Kemal (Tekirdağ) ve Atatürk (Erzurum) Üniversiteleri tarafından yapılan denemelerde tespit edilmiştir)**, özellikle soğuk iklime sahip bölgelerde yaşanacak donlardan kaynaklanan kurumalar görülebilir.

Özellikle serpmeye ekim şeklinde, tohumların mutlaka toprak altına alınması ve üzerinin iyice bastırılması çok önemlidir.

Bununla birlikte, unutulmamalıdır ki; sadece yem bezelyesi olan (genellikle mor çiçekli bezelyeler) türler çok düşük sıcaklıklarda canlılığını koruyabilir. Yem bezelyesi adı altında satılan, fakat sofralık / yemeklik olan (beyaz çiçekli bezelyeler) bezelyeler sıcaklığın sıfırın altına düştüğü günlerde veya üzerine kar yağdığında donmaları kaçınılmazdır. Tohumluk alınırken bezelyenin hangi çeşit olduğu, çiçek rengi, yapraklı veya yarı yapraklı, yapraksız olup olmadığı ve bitki boy uzunluğu mutlaka araştırılmalıdır.

Ot elde amacıyla yapılacak ekimlerde ARPA HARIÇ diğer uzun boylu tahıllarla (yulaf, tritikale ve sapı sağlam olan buğday) yem bezelyesi birlikte yetiştirilir.

Tarlada orantılı bir dağılım olması açısından, mibzerle ekim (gübre gözüne tahıl - tohum gözüne bezelye) yapılmalıdır. Bunun için ilk önce gübre tarlaya saçılmalı, sonrasında bezelye ve tahıl mibzerle ekilmelidir. Ekim işlemi tamamlandıktan sonra merdane veya benzeri aletlerle toprağın bastırılması faydalı olur.

Ekimde sadece dağıtıcı (gübre saçıcısı) kullanılacak ise, gübre atıldıktan sonra; ilk önce tahıl, daha sonra bezelye saçılmalı ve merdane çekilerek ekim tamamlanmalıdır.

Kaliteli ot (balya) ve silaj için, tohumlukların karışım oranları aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

KALİTELİ OT (BALYA) ELDE ETME AMAÇLI YAPILACAK KARIŞIM

BEZELYE (kg/da)	TAHİL (kg/da)
12	BUĞDAY 6 - 7
12	YULAF 4 - 5
12	TRITICALE 6 - 7

SİLAJ ELDE ETME AMAÇLI YAPILACAK KARIŞIM

BEZELYE (kg/da)	TAHİL (kg/da)
8-9	BUĞDAY 9 - 10
8-9	YULAF 7 - 8
8-9	TRITICALE 9 - 10

★ Silaj için biçim, tahıl tanelerinin HAMUR olum döneminde yapılır. ★

Özellikle yulafla yapılacak karışımlarda, yulaf miktarına dikkat edilmelidir. Aksi halde, yulaf; diğer buğdaygillere göre daha fazla kardeş yapma özelliğine sahip olduğu için, bezelyenin gelişmesini önemli ölçüde durdurabilir.

Aşağıda, tavsiye edilen miktarlarla yapılan karışık ekimlere örnek fotoğraflar yer almaktadır.

Biçim:

Töre yem bezelyesinin ot için **en uygun biçim zamanı çiçeklenme dönemidir**. Bunun sebebi, bitkideki protein oranının en yüksek olduğu dönemin çiçeklenme başlangıcında olmasıdır. Bu dönem genel olarak nisan ayı sonu ve mayıs ayının ilk haftası olmaktadır.

Ancak, bezelyeden sonra farklı bir ürün ekilecek ise; **zaman dikkate alınarak ve iklim koşulları takip edilerek (ortalama 5 gün yağışsız hava), uygun hava şartlarında, çiçeklenme başlangıcı beklenmeden biçim yapılır**. Biçilen yem bezelyesi tarlada kurutulduktan sonra balya yapılarak tarladan alınır.

Elde edilen yeşil ot veya silaj hem süt hayvanı, hem de besi yetiştiriciliğinde kullanılır. Yem bezelyesinin besin değeri ve üretici ekonomisine sağladığı kazanç gün geçtikçe daha da fazla kabul görmekte ve işletmelerdeki besleme programına dahil olmaktadır.

Töre yem bezelyesi gerek silaj, gerekse ot verimi ve kalitesiyle **ülkemizde en beğenilen çeşit olma özelliğine sahiptir**.

Faydaları:

- Ot amaçlı yetiştirildiğinde, bir yılda iki ürünün hasadına olanak veren bir yetiştirme dönemine sahiptir. Bezelyenin ekildiği bölgelerde, ekim dönemi bezelyenin biçim zamanına (nisan sonu- mayıs başı) denk gelen diğer bitkilerin (**ayçiçeği, mısır, yağlık biber vb.**) ekilmesine imkan sağlar.

- Toprak organik maddesini artırır. Toprakta kendisinden sonra ekilecek olan ürün için önemli miktarda azot (**dekara 4-16 kg saf azot**) ve bitki artıkları bırakır.

- **TÖRE YEM BEZELYESİ % 100 yerli tohumdur**. GDO (Genetiği Değiştirilmiş Organizma) özelliği içermediği için organik tarım ve hayvancılığa uygundur. (**organik tarım sertifikası almak isteyen üreticiler ilaçsız tohumluk taleplerini bir yıl öncesinden firmamıza bildirmelidir**)

- **Normal şartlar altında, ekiminden sonra şubat ayının sonuna dek; toprak üzerindeki bitki aksamının, yaklaşık 2-2,5 katı büyüklüğünde kök olarak toprak altında bulunmaktadır. Kökleri toprağa çok iyi yayılır ve tutunur. Nodozite kontrollerinde bitki kökleri tam ve sağlam olarak topraktan**

ancak kürek yardımıyla çıkartılabilir. Mart ayının ikinci yarısından itibaren de hızla büyüyerek toprak yüzeyini tamamen kaplar. Bu yüzden kış ve bahar aylarında aşırı yağışlardan meydana gelebilecek toprak kaybını (erozyon) önler.

- Ekim nöbetine girerek ana ürün olarak yetiştirilen diğer bitkilerde görülen hastalık ve zararlıların azalmasına yardımcı olur.

2A TOHUMCULUK